

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka. — Hiszpania. — Anglia. — Francya. — Włochy. — Niemce. — Prusy. — Księstwa naddunajskie. — Wiadomości handlowe.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

CZERNIOWCE, 12go stycznia. Na mocy zapadłego przez wojenny sąd wyroku został Antoni Skowroński, rodem z Utrap, dominium Pisten, obwodu Kołomyjskiego w Galicyi. mający lat 38, katolik, bezżenny, gospodarz na gruncie, za miotane na Jego Ces. Mość obelgi, ze względu na to, że gdy to czynił, był pijany, i że podczas indagacyi w dominium, odsiedział kilkatygodniowy areszt, skazany jeszcze na dwumiesięczne więzienie, a gospodarz na gruncie Axenti Kurdetz, rodem z Kośliny w księstwie Bukowina mający lat 50, gr. nieun. religi, żonaty, ojciec pięciorga dzieci, za utajenie broni ze względu na niewinną familię jego i dotychczasowe postępowanie, przez co ten czyn jego więcej z niedbalstwa, niż z złego zamiaru wyniknął, skazany został na czternastodniowy areszt w sztokhauzie w kajdanach. Obadwa wyroki tutaj potwierdzono i po zaszczej publikacyi wykonano.

Z c. k. wojskowej śledczej komisji 4tej sekeji.

LWÓW, 16. stycznia. Jego c. k. Mość raczył najwyższem postanowieniem z dnia 5. listopada 1849 zezwolić na zaprowadzenie bezpłatnego wice-konzulatu w Savannah w północno-amerykańskim państwie Georgien, a drugiego wice-konzulatu w Apalachicola w północno-amerykańskim państwie Florida, obadwa jako samodzielne urzęda konsularne. Wice-konzulem w Savannah został mianowany kupiec Andrew Low, a wice-konzulem w Apalachicola kupiec J. M. Wright, obadwa z upoważnieniem do pobierania taryfą wyznaczonych należności konsularnych.

Na mocy dekretu wysokiego ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych z dnia 7go grudnia 1849, do liczby 7199 podaje się to do wiadomości publicznej.

LWÓW, 13. stycznia. C. k. gubernialny konceptowy praktykant dr. Józef Grimm, który już dawniej ofiarował dla szkoły normalnej w Nowym Sączu portret Jego Mości obecnie panującego Cesarza, przesłał teraz w darze tamtejszemu zakładowi gymnazyalnemu taki sam portret w naturalnej wielkości kolorowany, w złotych ramach, tudzież dwa tomy matematyki Schulza i trzy exemplarze wydanej przez niego mapy obwodu Sandeckiego. Te chwalebne czyny podają się z wyrazem należytego uznania do wiadomości publicznej.

Sprawy krajowe.

Lwów, 22. stycznia. Prezes c. k. Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego otrzymawszy szczegółowe pozwolenie od wysokiego c. k. Prezydium Rządu krajowego z dnia 13. b. m. i roku do liczby 585, ma zaszczyt niniejszem zaprosić szanownych członków na dziewiąte z kolei półroczne posiedzenie, które na mocy §. 52. ustaw, ma się odbyć we Lwowie dnia 22. lutego b. r. o godzinie 10tej zrana, w sali Stanowej, w gmachu Zakładu narodowego Ossolińskich.

(Rada ministeryalna pod przewodnictwem Jego Mości Cesarza.)

Wiedeń. Według doniesienia „Soldatenfreund“ miano na radzie ministerylnej odbytej pod prezydencją J. M. Cesarza w sprawach tyjących się sprawiedliwości, zajmować się tą kwestyą: czyli wojskowi mogą być za świadków powoływani? Zdania były podzielone, a mianowicie opierano zdanie przeciwne na tem, że to dałoby powód do wielu niedogodności i odwoływań się. Po dłuższych debatach przyjęto następujący środek: Powołany na świadka wojskowy obowiązany jest stanąć, jeżeli mu w tem obowiązek służbowy nie

przeszkodzi. Tym sposobem chciano ominąć wszelkie trudności, komendantom zaś dać sposobność zachowania w zachodzących przypadkach świadków od skompromitowania, a to odkomenderowaniem ich do służbowej czynności. J. Mość Cesarz zabrawszy głos raczył się z tem oświadczyć, że żadną miarą niedozwoliliby skompromitowania wojskowych, lecz oraz nie potwierdziłby za dnego prawa, któreby mogło być dowolnie zastosowywane. Prawa powinny być tak stanowione, aby mogły być i wykonane, a w tedy też wykonane być muszą.

— Nabycie Krakowsko - Górnoszląskiej kolei żelaznej przez austr. administracyę państwa, może być uważane za rzecz już pewną. Cena kupna 1.800.000 talarów ma być spłacana corocznie w stosunku 1/2% z dodatkiem procentów przybywających z utworzyć się mającego ztąd funduszu, i w przeciągu 60 i kilku latach całkiem zaspokojona. Przez ten czas pobierać będą akcyonaryusze 4% i przysłużyć im mają prawa pierwszeństwa względem na teje kolei zabezpieczonych kwot. Tym sposobem urządzona już jest kolej żelazna od Wiednia prawie aż do Bochni (gdzież z Krakowa do Bochni niedaleka droga) i spodziewać się, że zostanie wkrótce pociągnięta do Lwowa i Brodów.

— Stan c. k. aust. orderu Leopolda liczy obecnie: 21 krzyżów wielkich, 52 komanderskich i 207 rycerskich, a razem członków 278 z armii; 143 liczy ich jeneralicya, 96 pułkownicy i wyżsi oficerowie, 33 kapitanowie i niżsi oficerowie, a 6 wyżsi urzędnicy wojskowi. Order żelaznej korony obejmuje 451 członków, a mianowicie 26 z klasy pierwszej, 38 z drugiej, i 378 z trzeciej, ozdobionych nim jenerałów jest 63, pułkowników, sztabsoficerów, kapitanów i niższych oficerów 139, a 7 wyższych urzędników wojskowych.

(Taxy za przeselki pocztowe.)

Wiedeń, 16. stycznia. Dekretem ministerstwa hadlu z 20. listopada weszły w moc obowiązującą nowe postanowienia o należnościach za przeselki pocztą. Wskutek tego należy za wszelkie przeselki pocztą bez względu na wartość, wagę i odległość płacić główną taxę w nieodmiennej kwocie 10 kr. m. k. Na odległość do 5 mil płaci się 1 krajcar m. k.; na każde dalsze 5 mil rośnie taxa o 1 kr.; na 50 mil powiększa się taxa tylko od każdych 10 mil o 1 kr., na sto mil tylko od 20 dalszych mil, na 180 mil i t. d. pozostaje stateczna taxa 20 kr. m. k. Osobną taryfą uregulowano opłatę należności według wartości przeselki pocztowej. — Przeselki banknotów, obligacyj, wexłów, kuponów, asygnatów kasowych, bankocetłów tudzież innych pieniędzy w papierach podlegają obrachunkom portoryi jedynie według wartości.

Czytelnicy nasi pamiętają zapewne ową konwencyę, którą od wszystkich zagranicznych politycznych dzienników niemieckich postanowiono najwięcej 50% dodatku zamiast dawnego stępu, tudzież innej należności od portoryi. Otóż z niezawodnego źródła dowiadujemy się teraz, że tylko te dzienniki, które przez c. k. pocztę są przesyłane, będą od należności stęplowej uwolnione; wszystkie zaś inną drogą przesyłane dzienniki ulegają opłacie należności tak jak przedtem. Dla odróżnienia ich od dzienników przesyłanych pocztą, wyciśnie się na nich stępel gazety dla kontroli.

(Otwarcie zakładu technicznych nauk.)

Berno, 14. stycznia. Właśnie odbyło się tu uroczyste otwarcie technicznego zakładu naukowego. Akt ten solenny rozpoczęto świetnym nabożeństwem w kościele parafialnym Ś. Jakóba, na którym znajdował się Jego Excel. Namiestnik hrabia Lazansky, wszyscy szefowie c. k. władz miejscowych, rada, gminy, reprezentanci handlu i przemysłu, towarzystwo agronomiczne i różne ciała naukowe.

(List Arcyksięcia Jana do szefa kraju w Styrii.)

Gratzer, 15. stycznia. Gratzer Zeitung donosi: Z następującego listu Jego cesarzew. Mości Arcyksięcia Jana wnoszą mieszkańcy stolicy, że za powrotem swoim, który wkrótce nastąpi, wymówił sobie wszelkie uroczystości, dla tego niebędziemy mieć sposobności okazania mu tkliwych uczuć, nieograniczonej wdzięczności i głębokiego uszanowania:

Kochany Marquet!

Ponieważ temi dniami przyjadę do Graczu, piszę więc do Wp. z prośbą o to, co następuje:

Powracam do Styrii tak, jak z niej wyjechałem, przeto nie zaszła we mnie żadna zmiana; mam nadzieję, że to samo znajdę także w mieszkańcach kraju i miasta Graczu.

Uznam to za największy dowód przywiązania, jeżeli się wstrzymają od wszelkich jakakolwiek nazwę mających demonstracyj za mojem przybyciem, gdyż te przynależą według mojego uczucia tylko naszemu Cesarzowi.

Zresztą będą bardzo kontent zobaczyć każdego i zastać dobre, uprzejme twarze. Telegrafem dowiesz się Wpn. o dniu mojego przybycia.

Bądź też łaskaw oznajmić F. M. L. Eynatten, że nieżyczę sobie, aby garnizon występował, ale drugiego dnia po mojem przybyciu miło mi będzie widzieć oficerów.

Wiedeń, 13. stycznia 1850.

Twój szczerzy
Jan m. p.

Hyszpania.

(Posiedzenie Kortezów.)

Madryt, 9. stycznia. W końcu wczorajszej sesji kortezów przedłożył minister finansów wniosek do ustawy, by uzyskać pozwolenie do pobierania podatków i rozłożenia ich według sprawozdania komisji, które kortezom jest zakomunikowane. Mniejszość konserwacyjna nie dobrze przyjęła ten wniosek, i będzie przeciw niemu głosować. Progresiści pozostali spokojni. Dziś zbrali się deputowani w wydziałach, by mianować komisję do rozpoznania tej ustawy. Choćby ministeryum uzyskało w niej większość, jak utrzymują dobrze zawiadomione osoby, jednakże mniejszość nie bardzo będzie małą. Salvador Bermudez podał się do dymisji. W postępku tym uważają akt pojednania.

(Wiadomości bieżące.)

Z Madrytu, piszą pod dniem 7. stycznia: „Pogłoska, że kortezy nie długo razem pozostaną i że przez rząd będą rozwiązane, nabiera coraz większej pewności. Wszyscy deputowani różnią się tak dalece w swych zdaniach, że się izba jeszcze tylko z frakcyi składa; większość z każdym dniem słabnieje. — Zdania o budżecie na rok 1850 są tak różne, że dyskusya nad nim będzie bardzo trudna, a może nawet niepodobna.

Dziś odbyło się otwarcie izb portugalskich. W Lizbonie sądzą powszechnie, że ministeryum pana Thomar się nie utrzyma.

Anglia.

(Stosunki dyplomatyczne między Rosją i Turcją przywrócone. — Zmniejszenie armii angielskiej. — Ekspedycja do północnego bieguna.)

Londyn, 15. stycznia. Ministeryalny dziennik „Globe“ zawiera w dzisiejszym swym numerze następujące urzędowe doniesienie: „Nadeszły tu wiadomości o przywróceniu dyplomatycznych stosunków w Konstantynopolu między rosyjskim posłem a wielką Portą. Posłowie Anglii i Francji, którzy ciągle działali w jak największem porozumieniu, zgodzili się w skutek tego przesłać angielskiemu i francuskiemu admirałowi rozkaz, by stosownie do rozkazu obu rządów na swoje zwyczajne stacje powrócili. Poseł austriacki czekał jeszcze na instrukcje z Wiednia.

Ten sam dziennik donosi dzisiaj, że armia angielska ma być zmniejszona o 3400 ludzi, gdyż 17 punktów, które teraz mają pierwsze bataliony, będą zredukowane każdy na 1000 ludzi, lecz oficerowie pozostaną w dotychczasowej liczbie.

Dziennik Daily-News mówi o nowej ekspedycji do północnego bieguna: „Na pokładzie statków „Entreprise i „Investigator“ było dnia 10. zrana wszystko w ruchu. Marynarze zabrali na pokład wszystko, co tylko jest potrzebne w okolicach, do których się udają, i tak wzięli z sobą skrzynie z podarunkami dla Eskimosów, proch, cukier, herbatę, rum, arak, krótko mówiąc wszelkie zasoby, które są nieodbitnie potrzebne dla ludzi, mających do walczenia z mrozem. Próbowano kilka napowietrznych balonów, które w ekspedycji użyte będą. Kapitan Collinson dowodzi statkiem „Entreprise“, a kommodor Mac-Clure okrętem Investigator „Oba okręty wzięte na linę przez paropływy, opuściły Wolwich; w chwili odpłynięcia przegrywała banda muzyczna pieśni narodowe.

Zebrane na brzegu tłumy ludu zęgnąły odjeżdżających okrzykiem hurra, który odwzajemnili dzielni marynarze jadący w dalekie strony odszukać kapitana Franklina.

Francya.

(Posiedzenie izby prawodawczej z d. 15. stycznia.)

Paryż, 15. stycz. Na dzisiejszem posiedzeniu prawodawczego zgromadzenia o godzinie pół do trzeciej była sala jeszcze dość próżna. Zazadano wywoływania po imieniu. Prezydent każe przynieść urny. Deputowani rzucają w nie swoje kartki. Leon Faucher zapowiada że jutro uczyni interpelację do komisji budżetowej o stanie jej czynności. Pan Barthelmy St. Hilaire toczy dalej wczorajszą mowę. Systemem komisji jest odebrać uniwersytetowi wszelką władzę i oddać naukę w ręce duchowieństwa, a przedewszystkiem Jezuitom. Prezydent zganił czyli raczej przerwał mowę pana Montalembert, gdy ten ujmował się za Jezuitami. Pan Montalembert rozgniewał się tem, że prezydent nazwał nieprawnością ujmować się za Jezuitami. Pan Parisis zbijał zdanie, jakoby ustawa ułożona była w duchu klerykalnym. Jestto ustawa pojednania, ustawa prawdziwej wolności. Bez religii nie zdoła uniwersytet nic dokazać. Zresztą przez poświęcenie się dla Francji przystaje on na tę ustawę pod niektórymi warunkami. Jeżeli jednak chcą ją zaproponować jako łaskę, tedy ją bez wahania odrzuca. Pan Parisis mówił jako kapłan w imieniu katolickiego kościoła. Naprzeciw temu mowcy wszedł na trybunę jego następca, pan Wiktor Hugo. Wytknął on jako dalszy cel naukę bezpłatną i obowiązek szkoły. Rząd powinien jednak wziąć naukę w swoją opiekę, serce ludu powinno mieć związek z głową Francji. Nauka powinna być wolną od wszelkich więzów, rząd jednak powinien nad nią czuwać, duchowieństwo przeszkadza postępowi, przeto

należy je od dozoru wyłączyć. Poczem dyskusya została znowu odroczone.

(Wniosek deputowanego Pradié.)

Paryż, 14. stycznia. Zatrważające pogłoski rozchodzące się od kilku dni w Paryżu spowodowały deputowanego Pradié do złożenia na biurze izby prawodawczej następującego wniosku:

Art. 1. W przypadku, gdyby niespodziewanym sposobem przez dowolność rządu lub powstanie, prezydent republiki lub zgromadzenie narodowe się ujrżeli w niemożności wykonywania władz nadanych im przez konstytucyę, mają wszystkie rady municypalne i wszystkie rady okręgowe i departamentalne niezwłocznie pod karą zdrady stanu zebrać się urzędowo i objąć prowizoryczną dyrekcję administracji departamentów, okręgów i gmin.

Art. 2. Prefekci i inni urzędnicy publiczni, równie jak siła zbrojna mają się w takim razie poddać rozkazom nowej administracji, która będzie miała prawo suspendowania, odwoływania i mianowania prowizorycznie urzędników państwa.

Art. 3. Urzędnicy publiczni będą obowiązani, pod karą bezpośredniej kasacji, odmówić swój udział rządowi zaprowadzonemu przez uzurpację lub powstanie.

Art. 4. Zakazane jest poborcom tak podrzędnym jak jeneralnym składać dochody podatkowe w inne ręce jak do rąk administracji departamentalnej.

Art. 5. Skoro tylko wielkie władze państwa odzyskają wolność swego działania, natychmiast wstąpią znowu w wykonywanie swojej władzy nad departamentami i gminami.

Zadaniem tego wniosku nie jest zapobiedz wszystkim pogwałceniom konstytucyi. Jest on wyłącznie zastosowany do wypadku insurekcji lub dowolności rządu. Zdaje się, iżby było niebezpiecznie zastosować go do innych wypadków, zwłaszcza w teraźniejszych okolicznościach. Artykuł 110 konstytucyi, który ustawę zasadniczą państwa powierza patriotyzmowi wszystkich obywateli, zatrzymałby zresztą całą swoją moc. (Indep.)

(Ustęp z drugiego numeru dziennika „Napoleon.“)

Paryż, 14. stycznia. Z drugiego numeru dziennika „Napoleon“ przytaczamy następujący ustęp:

„Następująca jest pozycja w jakiej się rząd znajduje z powodu zabiegów nieprzyjaciół pomyślności publicznej:

Jeżeli władza wykonawcza codziennie nieprzedłoży zgromadzeniu narodowemu nowej ustawy, natenczas posadzają ją o niedołęztwo.

Jeżeli przedłoży ustawę z celem polepszenia losu klas ubogich, obwiniają ją, iż sobie chce ująć lud i dąży do cesarstwa.

Jeżeli proponuje ustawy mniej popularne, bądź dla zapobieżenia, aby się Francya nierzuciła na los szczęścia do dalekich ekspedycji, bądź dla podźwignienia naszych finansów, posadzają ją, iż gardzi uczuciem kraju.

Jeżeli przez podźwignienie towarzystw kolei żelaznych chce ożywić pracę i ściągnąć kapitały zagraniczne, zarzucają jej brudotę.

Jeżeli chce polepszyć położenie tych, co służą w armii, zarzucają jej, iż chce ująć żołnierzy, by obalić konstytucyę.

Podła to zaiste i haniebna taktyka! Wynalazcy oskarżeń, oszczercy bez sumienia, dajecie dość jasno poznać, jakieby było wasze zachowanie, gdyby wam los na chwilę jedną dał był władzę do rąk. Wsparcia jakiegoby wam było potrzeba szukalibyście w intrygach i we wszystkich tych środkach, jakieście wymyśliли. Rząd oparty na masach, mający uczucie swej siły, nie ugania się za czezą popularnością; proponuje bez obłudy, to co uważa być pożytecznem dla kraju, nie igrając z opinią publiczną, ale też nieuginając się przed nią — słowem pełni on swoją powinność. (Indep.)

(Ustawa ministra Parieu o nauczycielach elementarnych.)

Paryż, 15. stycznia. Monitor zawiera ustawę ministra Parieu o składaniu z urzędu i mianowaniu nauczycieli elementarnych. Nauka elementarna oddana jest pod dozór prefektów. Nauczyciele gmin będą mianowani przez rady okręgowe. Proponują ich rady gminne. Jednak rada okręgowa może obrać innych, nie tych, którzy są proponowani. Prefekt daje nauczycielom gmin naganę i suspenduje ich. Po wysłuchaniu zdania rady okręgowej może prefekt nauczyciela złożyć z urzędu. Obżałowany może apelować do ministerstwa publicznego oświecenia. Przez czas indagacji nie może nauczyciel pełnić swego urzędu. Zասuspendowany nauczyciel może być także pozbawiony swej płacy. Suspendyja nie może trwać dłużej nad 6 miesięcy. Suspendowany i złożony z urzędu nauczyciel nie może w tej gminie, w której uczył, ani w gminach przyległych otworzyć szkoły prywatnej. Bez pozwolenia prefekta nie może w tym samym departamencie być postanowiony nauczycielem gminy. Radom okręgowym zastrzeżone są ich prawa suspendowania nauczycieli elementarnych, jak w ogóle zostaje prawomocnem ustawodawstwo z roku 1833 o nauce elementarnej, o ile się niesprzeciwia nowej ustawie. W 6 miesięcy po publikacji wchodzi ustawa w moc obowiązującą.

(Poczta francuska z dnia 13. stycznia.)

Paryż, 13. stycznia. Moniteur dzisiejszy umieszcza znowu cały poczet mianowań do legii honorowej.

National utrzymuje wbrew nocie w dzienniku Constitutionnel umieszczonej, że rząd wysłał jednak do La Plata ekspedycyę. Krążyły tu mylne pogłoski, jakoby Pacheco y Obez, poseł z Montevideo, miał odjechać do Anglii; odjedzie on wprawdzie, lecz dopiero wtenczas, kiedy wszelka dla jego planów nadzieja.

Flota francuska w Lewancie wypłynęła z pod Vurla i powraca do Tulonu.

Moniteur donosi dzisiaj o skonfiskowaniu wczorajszego nu-

meru dziennika „La Presse.“ Nastąpiło to z powodu przedrukowania z „Reforme“ jednego artykułu potępionego. Artykuł ten nie był umieszczony w sprawozdaniu o wytoczonym przeciw Reforme procesie, lecz w osobnym przeglądzie. P. Girardin dziwi się, że jego dziennik skonfiskowano i czyni uwagę, że w skutek tego spadły wczorajszego wieczora 5procentowe renty w „Passage de l'Opera“ o 45 centymów. Rozkaz do tej konfiskacji wyszedł od jenerałnego prokuratora o 4 godzinie, a o 4 $\frac{1}{2}$ od innej znowu władzy.

Constitutionnel zbija doniesienie dziennika Siecle, jakoby minister sprawiedliwości miał prośbę rodziny Napoleonskiej o zwrócenie 29 milionów odesłać ze strony państwa do komisji.

Dziennik Napoleon żartuje sobie z doniesienia, jakoby prezydent miał napisać kilka artykułów do pierwszego na wzór numeru. Alexander Dumas nie przyznaje się do współpracownictwa przy tym dzienniku, i między innymi mówi: „Wierzę w Boga na przekorę panu Proudhon, w republikę wbrew panu Molé, w honor Francji mimo oblężenia Rzymu i mimo odmówienia pomocy dla Montevideo.“

Toulonnais donosi, że hiszpańska armia ekspedycyjna we Włoszech wiele już ucierpiała, zwłaszcza że jej zawsze zbywało na rzeczach nawet najpotrzebniejszych.

Z Afryki przychodzą pomyślne wiadomości. Zdobycie Zaatchy sprawiło dobre wrażenie. (P. S. A.)

Prezydent rzeczypospolitej przyjmował dziś na prywatnej audyencji jenerała Lamoriciere i pana de Corcelles.

Prefekt policji Carlier wezwał okólnikiem wszystkich pisarzy, nakładców, drukarzy, księgarzy i miłośników książek, aby datkami swemi w książkach przyczynili się do założenia centralnej biblioteki dla więźniów paryzkich. „Niedosyć to, mówi Carlier w okólniku tym, usunąć z przed oczu więźniom dzienniki anarchiczne i książki w złym duchu pisane, któreby aż nadto łatwo znalazły sympatyę w zakładach więziennych. To niebezpieczeństwo usunięte już za staraniem mojem ustalo na zawsze. Lecz przytem jeszcze trzeba zatrudnić czemś umysł więźniów; należy się bowiem podnosić ich moralnie i jednać z zasadami, na których opierają się stosunki rodzinne i społeczne. Każdy człowiek prawy użyży swej pomocy ku dopełnieniu tego dzieła, do którego pierwszy pomysł podał prezydent rzeczypospolitej.“ (D. R.)

Niedawno temu rozeszła się pogłoska, że p. Boussigues, wicekonsul francuski w Matamoros został przyaresztowany przeciw prawu narodów i uwięziony w Meksyku. Tę wiadomość, która się już stała powodem do wyjaśnienia ze strony sprawującego interesu meksykańskiego w Paryżu, unieważnił dziś list samego pana Boussigues, donoszący iż ani na chwilę nie postradał wolności i że p. Levasseur, pełnomocny minister Francji w Meksyku oświadczył się być zupełnie zaspokojonym usprawiedliwieniem uczynionem mu przez pana Boussigues pod względem jego zachowania się politycznego. Albowiem powiadano, że to zachowanie się było przyczyną aresztacji wicekonsula przez władze meksykańskie, dodając, że pan Levasseur przeciw temu niemógł protestować, ponieważ ta aresztacja była uzasadniona. (Indep.)

(Poczta francuska z dnia 14. stycznia.)

Paryż, 14. stycznia. Marszałek Marmont sprzedał swe pamiątki za 60,000 franków; obejmują one 6 tomów. Osnowa ich rzuci nowe światła na stosunki 1814 i 1830. Dzieje byłyby poniosły znaczną stratę, gdyby namienione pamiątki nie wyszły za jego życia. Pismo jego jeszcze bardziej jest nieczytelne niż pismo Napoleona, dla tego niepodobna byłoby je odgadnąć.

Pan Guizot wystąpi jako kandydat departamentu Charente. Armand Marrast odjechał do Foix (Arriego), wspierać swą kandydaturę. Jenerał dywizji Pelet jest kandydatem tamtejszych konserwatystów.

Dziennik „Napoleon“ donosi, że republikanie departamentu Hérault posiadają 20,000 franków dla wspierania dzienników demokratycznych i propagandy socjalistycznej. Brives, deputowany ludu dał na to 600 franków.

Ludwik Bonaparte chce 26. b. m. wielki bal wyprawić.

Minister spraw zagranicznych miał oświadczyć, że rząd poszle do La Plata tylko eskadrę złożoną z 1000 ludzi, dla popierania układów.

Liczba odrzuconych w Paryżu wyborców przez rewizję rejestrów, wynosi najmniej 50,000, z których niemal 7000 na przedmieście St. Antoine przypada. Liczba wpisanych dotąd dla całego Paryża nowych wyborców nieprzechodzi 700.

Ludwik Bonaparte zamyśla wkrótce wydać biografię swojej matki, królowej Hortenzji, jednakże na tytule nie położy jako autor swego nazwiska. Książka ta ma być wydrukowana w 500,000 egzemplarzach, a cena będzie bardzo niska dla zjednania jak największego odbytu.

Posel francuski w Konstantynopolu, Aupick, miał zażądać dymisji, lecz prośby jego nieprzyjęto. Zresztą słyhać, że go Lucian Murat ma zastąpić.

Bank francuski wydał od czasu nowej ustawy za 16 milionów franków banknotów, tak iż obieg jego papierów wynosi teraz 465 milionów. Wiadomo, że mu wolno je do 525 milionów pomnożyć. — Zapasowa gotówka jego wynosi teraz 438 milionów.

(Kurs giełdy paryskiej z 15. stycznia.)

Renty 5% — 94.30.; 3% — 57.75. Akcje bank. 2380.

Włochy.

(Posiedzenie izby.)

Turyn, 9. stycznia. Na wczorajszym posiedzeniu izby przyjęto ministeryalne sprawozdanie o budżecie z roku 1849. Komisya

zajmująca się rozważaniem wniosków gabinetowych dla zmodyfikowania prawa wyborowego, oświadczyła się za dążnością ministeryalną. Pięć pierwszych artykułów wniosku, aby ministeryum aż do końca kwietnia 1850 upoważnić do poboru podatków, przyjęła izba za własne. (W. Z.)

(Różne wiadomości z Włoch.)

Od wielu już lat nie było we Włoszech południowych tak ostrej zimy jak tegoroczna. Ostatniego grudnia roku zeszłego padał śnieg także i w Neapolu, a w górza miastu temu przyległe zostały nim całkiem pokryte. — Wiceprezydent, tudzież „Comarca“ Rzymska wydała edykt tyczący się policji teatralnej; za każda w rozporządzeniu tem oznaczona przewinę następuje w miarę jej wielkości kara więzienia lub pieniężna. — Korespondencya z Rzymu umieszczona w „Ami de la religion“ mówi: Pius IX. może już teraz powrócić; wiedzą bowiem tutaj teraz dokładać niż kiedykolwiek, czego się trzymać wypada. Popełnione od rządu naszego liczne błędy, które tak długo czyniły powrót papieża niepodobnym, przekonały nawet przeciwników papieżstwa, że Rzym bez obecności Papieża doznałby musiał w końcu głodu i wszelkiej niedoli — i w samej rzeczy przychodzi już niemal do tego. Łatwo sobie przeto wystawić, z jakich powodów zeszczupiała liczba ludności rzymskiej w czasie przebywania papieżów w Awinionie — podczaj tej babilońskiej niewoli, jak to Rzymianom nazwać zdawało się — na 17,000 mieszkańców. Jakoż bez papieża w Rzymie nachyliłoby się to miasto odwieczne do upadku. I kiedyż wezmą nieszczęsne te stosunki pomyślniejszy obrót? Zapal rewolucyjny Rzymian potąd jeszcze nie przygasł zupełnie — lecz czyjaż w tem wina? Każdy zwraca to na swego sąsiada, a nikt w siebie nie wejdzie i o poprawie nie myśli. (Ll.)

Izbie deputowanych w Turynie niepowiodły się kilkakrotne usiłowania zmodyfikować uchwały izby względem ustawy wyborów. Deputowany Batazzi zaproponował zasuspendować prawomocność ustawy. Na tajemnym wotowaniu odrzucono ten wniosek 80 głosami przeciw 50. Całą ustawę regulującą wybory okręgowe przyjęto większością 44 głosów. — Z Rzymu ddo. 9. stycznia donoszą, że za wstawieniem się francuskich i hiszpańskich jenerałów ma być niektórym wygnancom dalszy pobyt tamże pozwolony.

(Medal na pamiątkę wkroczenia jenerała Oudinot do Rzymu. — Projekt przywrócenia zakonu Maltańskiego.)

Rzym, 7. stycznia. Wiadomo, że municypalność rzymska podczas wkraczania Francuzów pod dowództwem Oudinota, wyprawiała świetne festyny na cześć jego i medal na pamiątkę wybić postanowiła. Otóż temi dniami ukończono ten medal już zupełnie i przesłano go jenerałowi. Na prawej stronie jego znajduje się popiersie jenerała i napis okólny: „Vict. Oudinotus. Gallorum. Exercitui. Praefectus.“ (Zwycięzca Oudinot, francuskich wojsk naczelnik); u spodu wybite są cyfry: T. G. F., na stronie odwrotnej zaś umieszczone w pośrodku wieńca dębowego następujące godło: „Urbem. Expugnare. Coactus. Civium. Et. Artium. Incolumitati. Consuluit. MDCCCXLIX.“ (Miasto zdobyte zmuszony, obywateli i sztuk pięknych całość miał na względzie 1849.)

Zaprojektowane przywrócenie zakonu Maltańskiego i użycie tegoż jako przyboecznej straży papieżkiej, uważa „Osservatore Romano“ za najstosowniejszy środek do zabezpieczenia niezawisłości stolicy papieżkiej i dla reakcji przeciw socjalizmowi. „Armia katolicka, wybór owych dwustu milionów katolików, zamieszkujących naszą kulę ziemską, której członkowie pełniąc służbę w Rzymie przejmowałyby się zasadami katolickimi o boku Ojca Świętego, a potem niby zwolennicy i apostołowie tych nauk, wracali do owych rozmaitych krajów, z których przybyli, — byłaby (mówi tenże dziennik) najlepszym środkiem do trwałego ubezpieczenia świeckiej władzy papieża, rozumie się, jeźliby organizacya tej armii wyszła jedynie z stolicy apostolskiej i żadnym obcym nieulegała wpływom.“ (W. Z.)

Niemce.

(Urzednicy. — Kasa związku rzeszy. — P. Venedey za wyborami.)

Frankfurt n. M., 15. stycznia. Liczba wyższych urzędników przy prowizorycznej centralnej komisji związkowej, pomnaża się zawsze jeszcze, lubo wielu urzędnikom pozostałym z ministerstwa rzeszy nie przyznaczono jeszcze żadnej posady. Z dobrego źródła dowiadujemy się, że przy oddaniu kasy związkowej w ręce terażniejszej komisji interymalnej, dnia 21. grudnia r. z., znajdowało się w tej kasie 29,000 fl. w gotówce, nielicząc w to pieniędzy fortecznych (6 — 700,000 fl.) znajdujących się w Moguncyi i Luxemburgu, których zwrotu każdego czasu zażądać można, co zapewne będzie musiało nastąpić, gdyż suma 29,000 fl. niewystarczy na pokrycie bieżących kosztów. Rządy są z swojemi podatkami matrykularnemi w restancyi wynoszącej sumę 8 $\frac{1}{2}$ milionów. — Znany J. Venedey, radzi w dłuższym artykule datowanym z Kolonii, aby niemieccy demokraci nieusuwali się od wyborów na sejm w Erfurcie, twierdząc, iż bierne przypatrywanie się i nieczynne protestowanie, nigdy jeszcze ani o jeden krok nie poprowadziły ludu dalej na drodze postępu. Walczyć, pracować, niezmordowanie i wszędzie, gdzie się pora zdarza, tym tylko sposobem stały się inne ludy wolne i potężne; i tym tylko sposobem dojdą Niemce do wolności. „Wbrew temu wszystkiemu — jedne i wolne Niemce! Wybierajmyż przeto niech co chce nastąpi!“ (Pr. Z.)

(Dekreta ministerstwa wojny.)

Mnichów, 15. stycznia. Ministeryum wojny wydało rozporządzenie, aby wojskową procedurę karną zastosowano do procedury kryminalnej z osobami stanu cywilnego, przepisy więc dla wojska tyczące się przestępstw dyscyplinarnych, mają być przeglądane, do

czego mianowano komisję złożoną z oficerów rozmaitych stopni, która już rozpoczęła swoje prace. Wyszedł także z ministerium wojny drugi dekret wzywający wszystkich oficerów w wojsku, aby wierni przysiędze swojej wszystkimi siłami starali się w drodze przyjacielskiej nauki wyrugować z wojska ducha demokracji, coraz więcej się szerzącej. (B. Z.)

(Kurs giełdy frankfurtskiej z 16. stycznia.)

Met. Austr. 5°/_o — 86⁵/_o. Akcje bank. 1275. Sard. 33⁵/_o. Hyszp. 3°/_o — 30. Polskie 300 — 121¹/₂; 500 — 81.

Prusy.

(Kwestya konstytucyj.)

Berlin. Dziennik „Indépendance Belge“ donosi z Berlina, że między rządem a izbami zapewne nastąpi transakcja co do modyfikacji proponowanych przez rząd w rewidowanej konstytucyj; mówiono nawet, że w razie gdyby nie nastąpiło porozumienie między rządem a izbami, król myśli zaprzysiądz konstytucję okrojowaną z 5. grudnia, która w kilku postanowieniach jest liberalniejszą od konstytucyj zrewidowanej przez izbę. Gdy jednak opinia publiczna w Berlinie zdaje się być dość pochopną tak do nadziei jak do obawy, należy więc czekać na debaty, które się rozpoczną w izbach nad tą ważną kwestją.

(Los propozycji królewskich.)

Berlin, 15. stycznia. Od dnia wczorajszego można już z pewnością wnosić, jakiego losu doznają w drugiej izbie propozycje królewskie. Większość przyjmie tylko I. (Art. 26. dotyczący się wolności druku) i II. (Art. 33. pospolitego ruszenia); przeciw wszystkim innym wnioskom rządu będzie głosować także frakcja Riedel, a w ten sposób większość będzie niewątpliwą. Wnioski pojednawcze pana Camphausena względem ustaw finansowych, zostały odrzucone przez ministerium, które bądź co bądź chce zatrzymać art. 108. — Wielka katastrofa zagraża krajowi, a nowy gabinet, który ma zagneć burzę, będzie się składać z następujących mężów: Gerlach, sprawiedliwości; Rochów, spraw zagranicznych; Kleist-Retzow, spraw wewnętrznych; Bethmann-Hollweg, oświecenia; Bismark-Schönhausen, rolnictwa. (B. Z.)

(Przesilenie konstytucyj.)

Berlin, 16. stycznia. Kwestya konstytucyjna nie jest jeszcze rozwiązana. Uchwały komisji konstytucyjnych w obydwóch izbach były takie jak przewidywano, i spełniła się przepowiednia, że izby odrzucą przedłożone sobie propozycje. Tyczy się to przynajmniej drugiej izby, która już więcej nie wejdzie w żadne komplacacje. — W izbie pierwszej przyjdą pod dyskusję pojednawcze wnioski pana Camphausena w formie poprawek i zdaje się, że je izba przyjmie. — W takim razie przyjdą te wnioski także i w drugiej izbie pod obradę, i wywołają wprawdzie wielką walkę stronnictw, lecz i tu jest podobieństwo, że będą przyjęte. Tego można się spodziewać mianowicie po frakcji Riedel zawsze do zgody gotowej, która tym sposobem uzupełni większość prawej lub ostatecznej prawej strony. — Lecz najgłówniejszą kwestją jest zawsze czyli król to potwierdzi, a tego przy właściwym charakterze króla nikt przewidzieć niemoże. — Ze ministrowie na wypadek odrzucenia przedłożonych projektów, kategorycznie żądali dymisji to jest więcej jak pewna, a natem uzasadniają niektórzy, co to ministerium uważają za niezbędnie potrzebne, nadzieję, iż król da się do koncesyj nakłonić. Wiadomo także, że nawet osoby, otaczające króla jak np. generał Gerlach, brat deputowanego, niezupełnie się zgadzają z temi propozycjami. Przytem jednak niemniej pewną jest rzeczą, że król dotychczas stanowczo się wzbraniał zrobić jakakolwiek koncesję co do prawa zezwolenia podatków obawiając się, iż tym sposobem narazi Prusy na dowolność parlamentarne. A jeżeli teraz już nowe kombinacje ministerjalne są w obiegu, w których rozszerzaniu jak słyhać mają udział nawet członkowie ostatecznej prawej strony, których nazwiskaw tych kombinacjach są wymienione, to ta okoliczność przynajmniej dowodzi, iż z tej strony mającej tak znaczny wpływ, trudno spodziewać się pojednania. Król pracował dziś rano już o 8 godzinie z swoimi ministrami w zamku Bellevue. Słyhać, że ministrowie bez ustanku usiłują nakłonić króla do koncesyj w kwestyi podatkowej. Czyli się uda, to ciągle jest zagadką. Dwie silne partie walczą z sobą; dotychczas partya „udoskonalonej konstytucyj“ ma przewagę.“ (Br.Z.)

(Przesilenie trwa ciągle.)

Berlin, 16. stycznia. Dziś odbyła się rada ministerjalna. — Słyhać, że się rząd skłania przystać na wnioski względem ustaw finansowych i budżetu, które deputowany Camphausen zrobił w komisji pierwszej izby. Rządowi idzie przytem głównie o utrzymanie swego projektu względem parostwa. Od tych koncesyj będzie po większej części zależeć decyzja. W obydwóch izbach jest wielu członków zyczących sobie pośrednictwa. Liczba zaś tych co niechęć w żaden sposób wejść w układy z rządem, nie jest tak znaczna, iżby się mogła spodziewać sukcesu. Jeżeli więc rząd zrobi żądane koncesje, wtedy cała sprawa może być w dobry sposób załatwiona. Tego można się było spodziewać przy niestałości politycznej wielu deputowanych i przy braku wszelkiego udziału ludu w zgromadzeniu i ustaleniu nowej formy rządu. — Zbyt późno przekonują się Prusacy, że tym sposobem zapewne wszelka wolność polityczna ustąpi musi. Usposobienie umysłów w obydwóch izbach jest zresztą bardzo

zalterowane. Wielu deputowanych oswoja się już teraz z postanowieniem złożenia mandatu; skoro rząd osiągnie swoje zamiary. (Br.Z.)

(Kurs giełdy berlińskiej z 18. stycznia.)

Dobrowolna pożyczka 106¹/₄. Oblig. długu państ. 87⁷/₈. Akcje bank. 94³/₄. Frydrychsдоры 13¹/₁₂. Inne złoto za 5 tal. 12¹/₆. Polskie listy zast. —. Pols. 500 — 80⁷/₈; 300 — 122 L. Austr. bank. 91⁷/₁₂.

Księstwa naddunajskie.

(Generał Lüders. — Generał Duhamel. — Fuad Effendi)

Bukareszt, 31. grudnia. Rosyjski generał en chef Lüders udał się ztąd dnia 22. b. m. w inspekcyjną podróż do Plojest. Tutajsza półurzędowa gazeta zapowiada wprawdzie jego powrót za kilka dni, jednak pewna jest, że namieniony generał jedzie do Multan. Ztamtąd jak słyhać, odjedzie znowu do Odesy, a przeto przedłużą się niebytność jego. I o powrocie ces. komisarza generała Duhamel nie słyhać jeszcze nic, dla tego zaczyna się sprawdzać nasz domysł przy jego odjeździe, że on już tutaj niepowróci. Z Konstantynopola dowiadujemy się, że dawno już oczekiwany tam Fuad Effendi, podobnie jeszcze nie powrócił. Ze tenże mianowany jest musteszarem wezyra, a na jego miejsce Mahmud Bej wielkim referendarzem, sądzę że już Panu o tem doniosłem. Wszystkie wiadomości ztamtąd tchną pokojem; wszelako wiele jeszcze jest trwożliwych umysłów, które na przyszłą wiosnę spodziewają się niespokojnych wypadków. (C. Bl.)

Wiadomości handlowe.

(Ceny targowe lwowskie z 23. stycznia.)

Lwów. Na naszym dzisiejszym targu płacono za korzec pszenicy 15r.7k.; żyta 11r.30k.; jęczmienia 11r.15k.; owsa 6r.7k.; kartofli 6r. — Cetnar siana 2r.57k.; okłotów 2r.30k.; — sąg drzewa bukowego 27r.30k., dębowego 25r., sosnowego 22r.; — kwarta wódki przedniej 50k., szumówki 35k. Mąka krupy i reszta drobnej sprzedaży bez odmiany.

(Ceny targowe w obwodzie Tarnopolskim.)

Tarnopol, 16. stycznia. Według doniesień handlowych z Tarnopola, Trembowli i Zbaraża sprzedawano tamże na targach w pierwszej połowie bieżącego miesiąca w przecięciu korzec pszenicy po 12r.—10r.—10r.; żyta 8r.25k.—6r.40k.—7r.30k.; jęczmienia 7r.30k.—5r.25k.—7r.; owsa 4r.15k.—4r.—4r.; hreczki 6r.—4r.47k.—5r.25k.; kartofli 3r.—2r.—2r. Cetnar siana kosztował 4r.50k.—2r.—6r.; nasienia koniwa tylko w Tarnopolu 22r.30k. do 25r.; wełny 212r.30k. do 215r.—0—150r. Za sąg drzewa twardego płacono 30r.—9r.—15r.; miękkiego 24r.—8r.—14r. Funt mięsa wołowego 8³/₄k.—8k.—8k. Garniec okowity 3r.35k.—4r.—2r.30k. w. w. Kukurudzy nie było w handlu.

Kurs lwowski.

Dnia 24. stycznia.

W monecie konwencyjnój.

	gotówka		towarem	
	złr.	kr.	złr.	kr.
Dukat holenderski	5	14	5	17
Dukat cesarski	5	17	5	20
Półimperyal zł. rosyjski	9	9	9	12
Rubel śr. rosyjski	1	46	1	47
Talar pruski	1	35	1	37
Polski kurant i pięciozłotówk.	1	19	1	20
Galicyjskie listy zastawne za 100 złr.	100	3	100	10
Galicyjskie l. z. w kasie T. Kr.	100	—	100	24

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 23. stycznia. Hr. Russocki Włodzimierz, z Dulibów. — Hr. Standycki Zygmunt, z Żółkwi. — Torosiewicz Emil, z Brzeżan. — Giziński Aleksander, z Iwanówki. — Paszkudzki Antoni, z Żędowic. — Bilański Wicenty, z Turzego.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 23. stycznia. Barański Michał, do Chłopcyc. — Winnicki Hipolit, do Przemysła. — Kulczycki Jędrzej, do Snowieca. — Jordan Teofil, do Złoczowa. — Płocki Jan, do Stryja. — Łodyński Hieronim, do Krakowa.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 23 stycznia.

Pora	Barometr wmierze wied. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Średni stan temperatury do g. 6. zr.	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
6 god. zr.	28. 5. 9	—21°	—12,3°	połud. wschod.	pochmur.
2 god. zr.	28. 5. 3	—13°	—21°	"	pogoda ☉
10 g. zr.	28. 3. 0	—13°		"	pochmur. śnieg

Uwaga: Dnia 24. stycznia o 6. godzinie zrana pokazywał Term. — 13° o 9. godz. — 11°

T E A T R

Dzisiaj: **Die Schule des Lebens** komedia niemiecka w pięciu aktach.

Jutro: **Wywołanie** dramat w pięciu aktach, na dochód Józefy Rutkowskiej.